

Seyyid Battal Gazi

Ömrünü, Bizanslılar ile savaşmakla geçiren bir İslâm kahramanı. Gazilerin önderi oluşunun yanında, dînine çok bağlı olması, onu daha da yüceltmıştır. Yenilmezliği, cömertliği ve yardım severliği yüzünden, nesilden nesile söylene gelmiş, atı ve kılıcı ile de zihinlerde yer tutmuş bir kahramandır. Türk-İslâm târihinde cihâd ruhunu temsil eden bir kahraman hâline gelmiş, üstün hâller sahibi bir kimsedir. Bu yüzden, hayâtı menkıbeleşmiştir. Çeşitli kaynaklara göre, 740 (H. 122) senesinde şehîd oldu. Anadolu'da Eskişehir'in Seyyidgâzi kazasından başlayarak, Doğu Türkistan'a kadar adına bir çok yerde türbe ve makamlar yapılmıştır.

Anadolu'da İslâmiyet için canla başla savaşması, İslâm ruhuna bürünerek onunla şekillenmesi, hayâtının destanlaşmasına sebep olmuştur. Anadolu Türklüğünün yanı sıra, bütün Türk dünyasına Seyyid Battal Gazi Destanı'nı kazandırmış, böylece Türk kültür târihi içinde müessir bir yer tutmuştur. Şahıs olarak destanının yanında Türk halk şiirine de geniş bir şekilde konu teşkil etmiştir. Hacı Bektâş-ı Velî hazretlerinin bile onun makamını ziyaret ettiği rivayet edilmektedir.

İbn-ül-Esîr, El-Kâmil-fit-Târih adlı eserinde onun hakkında şöyle demektedir: "Anadolu'da birçok gazalar ve akınlar yaptı. Buralarda şan ve şöhreti yayılıp Bizans halkı arasında müthiş bir korku saldı. Bir gazasında, girdiği köyde bir kadının ağlayan çocuğuna; "Sus, yoksa seni Battal'a veririm" dediğini duydu. Çocuk durmayınca kadın, eline alıp; "Al Battal!" dedi. Oradan geçmekte olan Battal, elini uzatıp çocuğu aldı. Sonra kadına çocuğunu iade edip; "Biz, Allahü teâlânın rızâsı için O'nun güzel dînini yayarız. Kimseye zulmetmeyiz. Bilakis, mazlumlara, zâlimlerin pençesinden kurtarıyoruz" dedi. Hediyeler verip kadının korkusunu giderdi.

Seyyid Battal Gâzi'nin hayat ve hâllerini anlatan destanlara Battal-nâme ismi verilir. Battal-nâme, islâm ruhu ile dolu Anadolu Türklerinin târihî temeller üzerine kurulmuş bir eserdir. İslâm dînin ve medeniyetinin unsurları, açık bir şekilde eserde göze çarpmaktadır. Battal-nâme'nin esas fikri, tamâmiyle dînîdir. Destanda Battal Gazi, din uğruna yalnız Rumlar ve diğer kâfirlerle değil; sihirbazlar, devler ve cadılarla da çarpışır. Cesaret, cengâverlik, feragat yönünden eşine az rastlanan bir kahramandır. Gazalarda eline geçen bütün ganimeti, din uğrunda çarpışan mücâhidlere dağıtır.

Ayrıca İslâmiyet'i yayma vazifesi de vardır. Düşmanlarını müslüman olmaya çağırır, kabul etmeyenlerle harb eder.

Kaynak: İslam Tarihi Ansiklopedisi / Cild 3